

THỰC TRẠNG BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG Ở HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ VŨNG TÀU, TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU

ThS.Lê Thị Xuân
Trường ĐH Bà Rịa – Vũng Tàu

TÓM TẮT

Bạo lực học đường (BLHD) đang là một trong những vấn đề gây ảnh hưởng nghiêm trọng tới hoạt động học tập, sức khỏe thể chất và tinh thần học sinh (HS) trong nhà trường phổ thông. BLHD xảy ra ở hầu hết các cấp học, bậc học, ở cả HS nam và HS nữ. Trong thời gian qua đã có nhiều đề tài nghiên cứu về BLHD ở HS trung học sơ sở (THCS), HS trung học phổ thông cho thấy có khá nhiều sự quan tâm của cán bộ quản lý giáo dục, các nhà giáo dục, các chuyên gia tâm lý, bác sỹ tâm thần về tình trạng BLHD; tuy nhiên chưa có nhiều đề tài khảo sát thực trạng các nguyên nhân gây ra tình trạng này để trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp phù hợp, có tính khả thi và sát với thực tế hiện nay nhằm hạn chế tình trạng BLHD ở học sinh THCS.

Bài viết trình bày kết quả nghiên cứu thực trạng BLHD ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm hạn chế tình trạng BLHD ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

Từ khóa: *Bạo lực học đường, tham vấn tâm lý, tư vấn tâm lý, trị liệu tâm lý, học sinh trung học cơ sở, thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.*

ABSTRACT

School violence is one of the most serious problems affecting the performance, physical health, and spirit of the students in school. School violence occurs in all levels, grades, both male and female students. In recent years, a large number of studies have investigated school violence by education managers, educators, psychologists and psychiatrists reflecting considerable concern about the problem. However, few studies have investigated the causes of this problem and on the basis of the results and findings to propose appropriate, feasible and practical solutions to the problem in order to reduce and constrain school violence in junior students.

This paper presents the results and findings of the research on the situation of school violence in junior students in Vung Tau city, Ba Ria - Vung Tau province and proposes some measures to reduce and constrain the problem in junior students in secondary schools in Vung Tau city, Ba Ria - Vung Tau province.

Keywords: *school violence, school counseling, consulting, psychotherapy, secondary student, Vung Tau, city, Ba Ria – Vung Tau province.*

1. Đặt vấn đề

Bạo lực học đường (BLHD) đang là một vấn nạn ở trường học. Không ít học sinh (HS) đã từng, đang và có thể sẽ là nạn nhân, hoặc chứng kiến các hành vi bạo lực xảy ra với bạn bè của mình. Khi BLHD xảy ra, đồng nghĩa với việc HS gặp các thương tổn về thể chất và tâm lý dù ở bất kỳ vị trí hay lứa tuổi nào [3]. Theo thống kê, hiện nay, tỉ lệ HS bị bạo hành (dưới bất kỳ hình thức nào) ở Việt Nam là 71%. Có 43% HS cho biết đã không làm gì khi chứng kiến hành vi bạo lực tại nhà trường [4]. Vì vậy, BLHD đang là vấn đề khiến cả gia đình, nhà trường và xã hội quan tâm do biểu hiện ngày càng phong phú, đối tượng gây ra ngày càng trẻ hóa, mức độ thiệt hại và ảnh hưởng sâu sắc tới sức khỏe thể chất, sức khỏe tâm thần và tâm lý cá nhân ở cả nạn nhân và đối tượng gây ra bạo hành. Nhiều hiện tượng HS THCS có biểu hiện giảm hứng thú với trường lớp và các hoạt động học tập, ngày càng có nhiều hiện tượng sang chấn tâm lý ở trẻ em được xác định có sự ảnh hưởng của BLHD. Trong đó vấn đề các nhà giáo dục, quản lý giáo dục, giáo viên, phụ huynh và cả xã hội cần quan tâm không chỉ là thực trạng, mà vấn đề cần quan tâm hơn cả là nguyên nhân gây ra tình trạng này ở HS THCS, để trên cơ sở đó đề xuất và tiến hành các giải pháp nhằm ngăn ngừa có hiệu quả và hạn chế tình trạng BLHD ở HS THCS.

2. Nội dung

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Bạo lực học đường

BLHD diễn ra khi một HS phải chịu hành động tiêu cực lặp đi lặp đi suốt một khoảng thời gian dài bởi một hoặc nhiều HS khác [4]. Bạo lực là gây hấn có tính đa dạng cao mà trong đó việc sử dụng sức mạnh có hệ thống và lạm dụng. Bạo lực có thể bao gồm gây hấn về mặt thể lý như đánh, xô đẩy và gây hấn lời nói như “đặt lại tên” [5]. Bạo lực là lạm dụng sức mạnh có hệ thống trong các mối quan hệ liên cá nhân [2]

Bạo lực học đường có thể chia làm hai hình thức là trực tiếp (thể lý) và gián tiếp (cảm xúc, tâm lý, tương quan) [6]. BLHD cũng có thể được phân chia theo các khía cạnh như: về mặt thể lý (đánh, đấm,...), về mặt ngôn từ (đe dọa bằng ám hiệu, chửi bới, sỉ nhục,...), về mặt tương quan (cách ly, cô lập, không cho chung nhóm,...) và thông qua phương tiện, truyền thông (đe dọa, quấy rối, sỉ nhục, mạo danh qua điện thoại, internet, các mạng xã hội,...).

2.1.2. Tham vấn, tư vấn học đường, trị liệu tâm lý

Tư vấn (Consultation) được xem như một quá trình tham khảo về lời khuyên, hay sự trao đổi quan điểm về vấn đề nào đó để đi đến một quyết định phù hợp với hoàn cảnh và đặc điểm cá nhân.

Tham vấn là một kỹ thuật trợ giúp trong công tác xã hội và việc cho lời khuyên là một trong những thủ thuật cơ bản của tham vấn. Tham vấn tâm lý là một quá

trình tương tác giữa nhà tham vấn – người có chuyên môn và kỹ năng tham vấn, có các phẩm chất đạo đức và yêu cầu nghề nghiệp của nghề tham vấn – với thân chủ - người đang có vấn đề khó khăn về mặt tâm lý cần được giúp đỡ. Thông qua sự chia sẻ, trao đổi thân mật trong một bầu không khí tâm lý an toàn (an toàn về mặt tâm lý), dựa trên những nguyên tắc đạo đức và mối quan hệ nghề nghiệp, thân chủ hiểu và chấp nhận thực tế của mình, tự tìm thấy tiềm năng và nguồn lực bản thân để giải quyết vấn đề của chính mình [1].

Tham vấn học đường là một quá trình tương tác giữa nhà tham vấn (chuyên viên tham vấn tâm lý, giáo viên,...) với HS, phụ huynh HS, và các lực lượng giáo dục khác trong nhà trường (gọi là thân chủ), trong đó đối tượng chủ yếu là HS – người đang gặp các vấn đề khó khăn trong học tập, mối quan hệ liên nhân cách (mối quan hệ bạn bè, thầy – trò, cha mẹ,...) cần sự giúp đỡ. Thông qua sự lắng nghe, chia sẻ cởi mở, thấu cảm, tôn trọng sự khác biệt và bầu không khí tâm lý an toàn, cùng những nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp, HS hiểu và chấp nhận thực tế của mình, tự tìm thấy tiềm năng và nguồn lực của bản thân để giải quyết vấn đề của chính mình.

Trị liệu tâm lý là hệ thống các phương pháp, kỹ thuật được nhà tâm lý trị liệu sử dụng nhằm cải thiện sức khỏe tinh thần, hỗ trợ thân chủ tìm thấy tiềm năng và nguồn lực bản thân để tự tháo gỡ các khó khăn của chính mình, đó là những khó khăn về cảm xúc, hành vi, giúp thân chủ tự nhận diện ra các nguyên nhân gây ra các khó khăn trở ngại trong công việc, cuộc sống và các mối quan hệ liên nhân cách, khó khăn trong việc cản trở họ quản lý tốt cảm xúc, hành vi, cuộc sống, để đạt đến cuộc sống khỏe về thể chất, mạnh về tinh thần. Theo quan điểm trị liệu hệ thống, trị liệu tâm lý là hệ thống các cách thức, phương pháp, kỹ thuật mà nhà tâm lý trị liệu sử dụng nhằm hỗ trợ thân chủ tự nhận diện vấn đề của họ, tự nhìn thấy tiềm năng và sức mạnh bản thân và các nguồn lực xung quanh để tự tháo gỡ các nan đề của chính họ hoặc nhận diện và trải nghiệm các cách thức “sống chung” với vấn đề của chính họ.

2.2. Thể thức và phương pháp nghiên cứu

2.2.1. Dụng cụ nghiên cứu

Phiếu khảo sát: Dành cho HS của 5 trường tham gia khảo sát.

Thang khảo sát: Để soạn thảo thang khảo sát, chúng tôi gửi câu hỏi mở đến giáo viên và HS một số trường THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu nhằm thu thập ý kiến về vấn đề nghiên cứu, sau đó soạn thang khảo sát và gửi phiếu khảo sát đến HS.

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu

2.2.2.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

Nghiên cứu các văn bản, chỉ thị, nghị quyết của Đảng và Nhà nước, các văn bản chỉ đạo của Sở Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu, Phòng

GD&ĐT thành phố Vũng Tàu về vấn đề phòng chống BLHĐ ở nhà trường phổ thông nói chung, nhà trường THCS nói riêng; các đề tài, tài liệu, sách, báo; tham khảo các vấn đề có liên quan đến đề tài để hình thành cơ sở lý luận cho đề tài.

2.2.2.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

a. Phương pháp điều tra giáo dục

Đề soạn thảo phiếu khảo sát, chúng tôi gửi câu hỏi mở đến cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên và HS ở một số trường THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu nhằm thu thập ý kiến về vấn đề nghiên cứu, sau đó soạn thảo khảo sát và gửi phiếu khảo sát đến HS.

Phương pháp này được thực hiện trên 52 giáo viên và 76 HS tại 5 trường THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

b. Phương pháp quan sát

Thực hiện quan sát HS trong các giờ ra chơi nhằm thu thập thêm dữ liệu phục vụ xây dựng phiếu khảo sát.

c. Phương pháp thống kê

Xử lý thống kê làm cơ sở bình luận số liệu thu được từ phương pháp điều tra bằng bảng hỏi. Sử dụng phần mềm SPSS 16.0 xử lý kết quả thống kê đưa ra kết luận định lượng làm cơ sở cho các kết luận định tính.

d. Phương pháp phỏng vấn

Sau khi tiến hành khảo sát thực trạng bằng bảng hỏi và xử lý số liệu bằng phần mềm SPSS 16.0; chúng tôi tiến hành phỏng vấn riêng một số HS nhằm xác định độ trung thực của thông tin.

e. Phương pháp xin ý kiến chuyên gia

Phương pháp này được thực hiện nhằm lấy ý kiến cán bộ quản lý nhà trường và giáo viên có thâm niên công tác lâu năm, có kinh nghiệm giảng dạy và giáo dục HS về tính cần thiết và tính khả thi của các giải pháp nhằm hạn chế tình trạng BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

2.2.3. Mẫu nghiên cứu

Tổng cộng 160 HS thuộc 5 trường THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu: trường THCS Võ Trường Toản, THCS Duy Tân, THCS Thắng Nhì, THCS Ngô Sĩ Liên, THCS Nguyễn Văn Linh.

2.3. Kết quả nghiên cứu

2.3.1. Thực trạng bạo lực học đường ở học sinh trung học cơ sở thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu

Bảng 1: Đánh giá của học sinh trung học cơ sở về thực trạng bạo lực học đường ở học sinh trung học cơ sở thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

STT	Biểu hiện	Mức độ (%)	
		Thường xuyên	Thỉnh thoảng
1	Đánh nhau, tổ chức đánh nhau	8,1	56,2
2	Nói xấu bạn bè	35,6	39,4
3	Trêu chọc dưới hình thức xô đẩy, ngáng chân, túm tóc.	15,6	46,2
4	Trán lột tiền bạc, tài sản	0,6	28,1
5	Nói xấu bạn bè	8,1	40,0
6	Ép buộc bạn phải làm việc bạn không muốn (Bắt cho nhìn bài, chép bài, ...)	13,1	40,6
7	Nhục mạ bạn bè trên Internet	13,1	33,1
8	Xúc phạm bằng lời nói (Chửi bới, sỉ nhục)	20,6	43,1
9	Bôi chát bẩn, ngứa vào chỗ bạn ngồi	1,9	27,5
10	Vẽ bậy lên quần áo bạn	4,4	39,5
11	Phá hủy đồ dùng học tập của bạn	8,8	40,6
12	Đặt biệt danh chế giễu	19,4	33,8
13	Đe dọa bằng ám hiệu (Lườm/ nguýt/ nhìn ác ý)	14,4	29,4
14	Chế giễu, bình phẩm hình dáng (mập, lùn, đen, xấu xí, ...)	30,6	35,6
15	Chế giễu giới tính	16,2	30,6

Số liệu ở bảng 1 cho thấy, tình trạng nói xấu bạn bè (35,6 %), chế giễu, bình phẩm hình dáng (mập, lùn, đen, xấu xí, ...) là 30,6 %, xúc phạm bằng lời nói (chửi bới, sỉ nhục) với tỉ lệ đánh giá 20,6 % và hiện tượng chế giễu giới tính (16,2%) được HS đánh giá xảy ra thường xuyên với mức đáng quan tâm.

Đánh giá xảy ra ở mức độ thỉnh thoảng với tỉ lệ khá cao đối với các hiện tượng như: đánh nhau, tổ chức đánh nhau (xếp hạng 1); trêu chọc dưới hình thức xô đẩy, ngáng chân, túm tóc (xếp hạng 2); xúc phạm bằng lời nói (chửi bới, sỉ

nhục) (xếp hạng 3); đánh giá với tỉ lệ khá cao (trên 35,0 %) với các hiện tượng ép buộc bạn phải làm việc bạn không muốn (*Bắt cho nhìn bài, chép bài, ...*); phá hủy đồ dùng học tập của bạn; cô lập bạn bè, vẽ bậy lên quần áo bạn, chế giễu, bình phẩm hình dáng.

Như vậy có thể khẳng định rằng, hiện nay tình trạng BLHD phổ biến ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu bao gồm cả bạo lực thể chất và bạo lực tinh thần, xảy ra ở mức độ thỉnh thoảng. Trong đó, phổ biến đa dạng các hình thức bạo lực tinh thần và bạo lực tương quan; là những hình thức bạo lực không gây tổn thương về mặt thể lý HS nhưng lại chính là những hình thức bạo lực có tác động sâu sắc tới sức khỏe tinh thần HS THCS.

2.3.2. Thực trạng nguyên nhân gây bạo lực học đường ở học sinh trung học cơ sở thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu

Bảng 2: Đánh giá của học sinh trung học cơ sở thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu về nguyên nhân gây bạo lực học đường ở học sinh trung học cơ sở

STT	Nguyên nhân	Đồng ý (%)
1	Nhu cầu khẳng định bản thân (<i>Muốn mọi người khen, thể hiện bản lĩnh, ...</i>)	49,4
2	Ảnh hưởng của phim và game bạo lực	53,1
3	Ảnh hưởng của các trò chơi bạo lực	55,6
4	Thiếu tình thương và sự quan tâm của gia đình	48,1
5	Người gây bạo lực là nạn nhân của bạo hành gia đình (<i>Ở nhà hay bị cha mẹ, người lớn trách phạt, chửi mắng, đánh đập, ép làm việc quá khả năng và không mong muốn</i>)	49,4
6	Thiếu kỹ năng sống	30,0
7	Muốn gây chú ý, được mọi người quan tâm	43,8

Số liệu khảo sát ở bảng 2 cho thấy, yếu tố ảnh hưởng của phim bạo lực, game bạo lực và các trò chơi bạo lực được đa số HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu đánh giá có ảnh hưởng tới hành vi BLHD ở HS THCS. Trong đó ba yếu tố nhu cầu khẳng định bản thân; người gây bạo lực là nạn nhân của bạo hành gia đình; thiếu tình thương và sự quan tâm của gia đình cũng được đánh giá là có ảnh hưởng tới hành vi BLHD với tỉ lệ khá cao (trên 45,0 %). Tuy nhiên, nguyên nhân do thiếu kỹ năng sống chưa được đánh giá với tỉ lệ tương xứng (30,0 %), vì đa số HS còn lưỡng lự do không chắc chắn và không biết (41,2 %) (xem thêm phụ lục 1) đây là một nguyên nhân phổ biến gây nên tình trạng BLHD do HS gặp lúng túng trong

ứng xử và giải quyết các mâu thuẫn trong quan hệ bạn bè; và mâu thuẫn bạn bè là một trong những nguyên nhân căn bản dẫn đến tình trạng BLHĐ ở HS THCS (theo kết quả phỏng vấn HS).

Như vậy có thể khẳng định rằng, có rất nhiều nguyên nhân gây BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu, trong đó các yếu tố về bạo lực qua game, phim và các trò chơi bạo lực được đánh giá là ảnh hưởng nhiều tới hành vi BLHĐ ở HS THCS. Bên cạnh đó các yếu tố về đặc điểm tâm lý lứa tuổi như nhu cầu thể hiện và khẳng định bản thân, lối cuốn sự quan tâm chú ý của mọi người; và ba yếu tố mà đối tượng gây bạo lực lại chính là nạn nhân của bạo hành, cùng với sự thiếu hụt tình cảm như: thiếu tình thương, sự quan tâm của gia đình, bị bạo hành gia đình cũng là các nguyên nhân gây BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

Kết luận: Kết quả khảo sát cho thấy, thực trạng hành vi bạo lực thể xác (đánh nhau, tổ chức đánh nhau) được đánh giá xảy ra ở mức độ thỉnh thoảng, nhưng với tỉ lệ đánh giá khá cao. Đây là một vấn đề rất cần được quan tâm. Qua kết quả phỏng vấn cho thấy, phần lớn HS tổ chức đánh nhau bên ngoài nhà trường, nằm ngoài sự kiểm soát và can thiệp của giáo viên và cán bộ quản lý nhà trường. Do đó, bên cạnh việc giáo dục và răn đe bằng nội quy nhà trường, các trường THCS cần trang bị và rèn luyện kỹ năng sống cho HS để các em có kỹ năng ứng phó và giải quyết các mâu thuẫn trong quan hệ bạn bè một cách tích cực, hạn chế dùng bạo lực. Bên cạnh đó, phần lớn các hành vi bạo lực tinh thần, dù được đánh giá xảy ra ở mức độ thỉnh thoảng, nhưng đó là những hành vi có ảnh hưởng rất lớn đến sức khỏe tinh thần của HS THCS.

Kết quả khảo sát về các nguyên nhân gây BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu cũng cho thấy có rất nhiều nguyên nhân gây ra tình trạng BLHĐ ở HS THCS, nhưng đáng lưu ý là các nguyên nhân do ảnh hưởng của game, phim và các trò chơi bạo lực; đặc điểm tâm lý lứa tuổi HS THCS; thiếu tình thương, sự quan tâm của gia đình; bị bạo hành gia đình và thiếu kỹ năng sống cũng là các nguyên nhân cơ bản gây ra tình trạng BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

3. Đề xuất giải pháp nhằm hạn chế thực trạng bạo lực học đường ở học sinh trung học cơ sở thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu

3.1. Cơ sở đề xuất giải pháp

Để đề xuất các giải pháp nhằm hạn chế tình trạng BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu có tính khả thi, thì các giải pháp được đề xuất phải dựa trên ba cơ sở. Đó là cơ sở lý luận của đề tài; cơ sở pháp lý, là các văn bản và chỉ thị của Đảng và Nhà nước và của ngành giáo dục và đào tạo (GD&ĐT), Sở GD&ĐT, Phòng GD&ĐT thành phố Vũng Tàu chỉ đạo thực hiện các giải pháp nhằm hạn chế tình trạng BLHĐ ở HS THCS; cơ sở thứ ba là cơ sở

thực tiễn từ kết quả khảo sát thực trạng BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu. Giải pháp được đề xuất, sau đó được lấy ý kiến của cán bộ quản lý nhà trường và giáo viên ở một số trường THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu về mức độ cần thiết và tính khả thi thông qua phiếu trưng cầu ý kiến, sau đó các giải pháp có mức độ cần thiết và tính khả thi cao, được đề xuất nhằm hạn chế thực trạng BLHĐ ở HS THCS thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

3.2. Đề xuất giải pháp

Giải pháp 1: Đẩy mạnh công tác tuyên truyền đến 4 đối tượng: Cán bộ quản lý nhà trường, các lực lượng giáo dục trong nhà trường, phụ huynh HS và HS về hậu quả của BLHĐ và các nguyên nhân gây ra BLHĐ ở HS THCS.

Giải pháp 2: Bồi dưỡng các lực lượng giáo dục trong nhà trường và phụ huynh HS về các giải pháp nhằm ngăn ngừa và hạn chế tình trạng BLHĐ ở HS THCS như:

- Thường xuyên hoặc định kỳ tổ chức các chuyên đề cho giáo viên và phụ huynh HS về đặc điểm tâm lý lứa tuổi HS THCS, nguyên nhân và các yếu tố thúc đẩy hình thành hành vi và thói quen BLHĐ ở HS THCS.

- Tổ chức bồi dưỡng cho giáo viên và các lực lượng giáo dục trong nhà trường về các phương pháp, hình thức, nội dung giáo dục kỹ năng sống cho HS.

- Chỉ đạo giáo viên thực hiện lồng ghép giáo dục kỹ năng sống cho HS vào các hoạt động giáo dục trong nhà trường.

- Tổ chức các cuộc thi viết sáng kiến kinh nghiệm, các hội thảo trao đổi kinh nghiệm giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường.

- Phối hợp với các trường bạn trong thành phố, trong tỉnh tổ chức các chuyên đề thảo giảng sử dụng phương pháp dạy học tích cực có lồng ghép giáo dục kỹ năng sống cho HS, các hội thảo trao đổi kinh nghiệm giữa các trường về công tác thực hiện hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho HS.

- Tổ chức các câu lạc bộ kỹ năng cho các khối lớp. Đây chính là sân chơi và môi trường cho các em rèn luyện kỹ năng sống.

Giải pháp 3: Thực hiện hiệu quả công tác tham vấn tâm lý học đường.

- Trang bị cơ sở vật chất, xây dựng phòng tham vấn tâm lý học đường kín đáo, thiết kế phù hợp yêu cầu công việc và trang trí phù hợp đặc điểm tâm lý lứa tuổi HS THCS. Hiện nay, nhiều trường THCS trên địa bàn thành phố Vũng Tàu đã thực hiện công tác tham vấn tâm lý học đường, nhưng việc xây dựng phòng ốc cho hoạt động này còn chưa được chú trọng đúng mức. Nhiều trường còn sử dụng

phòng văn thư, phòng Đoàn Đội làm phòng tham vấn tâm lý học đường. Điều này chưa đảm bảo yêu cầu kín đáo, riêng tư cho HS. Vì vậy theo số liệu khảo sát của đề tài, thì chỉ có 16,9 % (xem phụ lục 1) HS tìm đến phòng tham vấn tâm lý học đường khi bị bắt nạt học đường, khi có các vấn đề khó khăn trong mối quan hệ bạn bè, thầy – trò, khó khăn trong học tập, khó khăn trong cuộc sống.

- Bồi dưỡng nhân sự cho công tác tham vấn tâm lý học đường. Các trường cần chú trọng công tác bồi dưỡng nhân sự cho công tác này về phương pháp, nội dung, kỹ năng tham vấn học đường (bao gồm cả tư vấn về phương pháp học tập, các vấn đề trong học tập và tham vấn tâm lý). Ban giám hiệu cần tạo điều kiện cho nhân sự đảm nhận công tác tham vấn học đường được đi học, đi bồi dưỡng ở các trường sư phạm về công tác tham vấn tâm lý học đường. Nếu coi trọng hơn nữa công tác này, và mong muốn công tác này thực hiện thật sự hiệu quả, có thể lôi cuốn nhiều HS đến với phòng tham vấn tâm lý học đường, tổ chức được nhiều chuyên đề giáo dục giá trị sống, kỹ năng sống cho HS, nhà trường cần có một nhân sự có chuyên môn về tâm lý giáo dục, tâm lý học chuyên trách hoặc bán chuyên trách có nhiệm vụ phối hợp với một giáo viên của nhà trường đảm nhận công tác này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Thị Minh Đức (2002), *Tư vấn và tham vấn – thuật ngữ và cách tiếp cận*, Tạp chí Tâm lý học, số 8/2002.
2. Espelage, & Rue, D.L (2012). School bullying: its nature and ecology. *Int J Adolesc Med Health*, 24(1), 3 – 10. doi. 10.1515/ijamh.2012.002
3. PGS.TS. Huỳnh Văn Sơn (Chủ biên) (2017), *Kỹ năng phòng chống bạo lực học đường*, nhà xuất bản Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.
4. Tổ chức phát triển cộng đồng Plan International và Trung tâm nghiên cứu quốc tế về Phụ nữ (2017).
5. Mayer, D. P. (2008). *Overcoming School Anxiety: How to help your child deal with separation, tests, homework, bullies, math phobia, and other worries*. New York: AMACOM,
6. Rigby K. (2008), *Children and bullying. How parents and educators can rereduce bullying at school*. Boston : Wiley.